DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/66/EB

2009 m. liepos 13 d.

dėl ratinių žemės ar miškų ūkio traktorių vairo mechanizmų

(kodifikuota redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 95 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [1],

laikydamiesi Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos [2],

kadangi:

(1) 1975 m. gegužės 20 d. Tarybos direktyva 75/321/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių ratinių žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių vairo mechanizmus, suderinimo [3] buvo keletą kartų iš esmės keičiama [4]. Siekiant aiškumo ir racionalumo minėta direktyva turėtų būti kodifikuota.

(2) Direktyva 75/321/EEB – tai viena iš 1974 m. kovo 4 d. Tarybos direktyvoje 74/150/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių ratinių žemės ūkio ar miškų ūkio traktorių tipo patvirtinimą, suderinimo, pakeistoje 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/37/EB dėl žemės ar miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir keičiamos velkamosios įrangos, jų sistemų, sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų tipo patvirtinimo [5], numatytos EB tipo patvirtinimo sistemos atskiriųjų direktyvų, nustatanti techninius dizaino ir konstrukcijos nuostatus ratinių žemės ar miškų ūkio traktorių vairo mechanizmams. Šie techniniai nuostatai susiję su valstybių narių įstatymų derinimu, siekiant kiekvienai traktorių rūšiai taikyti EB tipo patvirtinimo tvarką, numatytą Direktyvoje 2003/37/EB. Todėl šiai direktyvai taikomos Direktyvoje 2003/37/EB išdėstytos nuostatos dėl žemės ar miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir keičiamos velkamosios įrangos, jų sistemų, sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų.

(3) Ši direktyva neturėtų pažeisti valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminais, numatytais II priedo B dalyje,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

1. „(Žemės ar miškų ūkio) traktorius“ – tai bet kokia ne mažiau kaip dviejų ašių motorinė ratinė arba vikšrinė transporto priemonė, kurios pagrindinė paskirtis – teikti traukos jėgą ir kuri specialiai suprojektuota vilkti, stumti, vežti arba varyti žemės ar miškų ūkyje naudojamus tam tikrus padargus, mašinas arba priekabas. Traktorius gali būti pritaikytas kroviniams ir keleiviams vežti.

2. Ši direktyva taikoma tik 1 dalyje apibrėžtiems traktoriams su pneumatinėmis padangomis, kurių didžiausias projektinis greitis yra 6–40 km/h.

2 straipsnis

1. Valstybės narės negali atsisakyti tam tikram traktorių tipui nei suteikti EB tipo patvirtinimą, nei išduoti Direktyvos 2003/37/EB 2 straipsnio u punkte nurodytą dokumentą, nei suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą dėl priežasčių, susijusių su vairo mechanizmu, jeigu jis atitinka I priede išdėstytus reikalavimus.

2. Valstybės narės jokiam traktorių tipui negali išduoti Direktyvos 2003/37/EB 2 straipsnio u punkte nurodyto dokumento, jei tas tipas neatitinka šios direktyvos reikalavimų.

---

[1] OL C 161, 2007 7 13, p. 38.
[2] 2007 m. birželio 19 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 146 E, 2008 6 12, p. 73) ir 2009 m. birželio 22 d. Tarybos sprendimas.
[3] OL L 147, 1975 6 9, p. 24.
[4] Žr. II priedo A dalį.
[5] OL L 171, 2003 7 9, p. 1.

Valstybės narės gali atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą bet kuriam traktorių tipui, jei jis neatitinka šios direktyvos reikalavimų.

3 straipsnis

Valstybės narės negali atsisakyti įregistruoti, nei uždrausti parduoti, pradėti pirmą kartą eksploatuoti arba naudoti traktorius dėl priežasčių, susijusių su vairo mechanizmu, jeigu jis atitinka I priede išdėstytus reikalavimus.

4 straipsnis

Pakeitimai, būtini siekiant I priedo reikalavimus suderinti su technikos pažanga, priimami laikantis Direktyvos 2003/37/EB 20 straipsnio 3 dalyje nurodytos tvarkos.

5 straipsnis

Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

6 straipsnis

Direktyva 75/321/EEB su pakeitimais, padarytais direktyvomis, nurodytomis II priedo A dalyje, yra panaikinama nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminais, nurodytais II priedo B dalyje.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.

7 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ji taikoma nuo 2010 m. sausio 1 d.

8 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2009 m. liepos 13 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*
H.-G. PÖTTERING	E. ERLANDSSON

I PRIEDAS

1. SĄVOKŲ APIBRĖŽTYS

1.1. **Vairo mechanizmas**

„Vairo mechanizmas“ – visa įranga, kurios paskirtis – keisti traktoriaus judėjimo kryptį.

Vairo mechanizmui gali būti priskiriama:

— vairo mechanizmo valdymo priemonės,

— vairo pavara,

— vairuojamieji ratai,

— tam tikrais atvejais specialus mechanizmas sukurti papildomai arba nepriklausomai jėgai.

1.1.1. *Vairo mechanizmo valdymo priemonė*

„Vairo mechanizmo valdymo priemonė“ – mechanizmo dalis, kurią, norėdamas vairuoti traktorių, tiesiogiai valdo vairuotojas.

1.1.2. *Vairo pavara*

„Vairo pavara“ – visi komponentai tarp vairo mechanizmo valdymo priemonės ir vairuojamųjų ratų, išskyrus 1.1.4 punkte apibrėžtus specialius įtaisus. Vairo pavara gali būti mechaninė, hidraulinė, pneumatinė, elektrinė arba bet kurių išvardytų pavaros tipų derinys.

1.1.3. *Vairuojamieji ratai*

„Vairuojamieji ratai“:

— ratai, kurių padėtis traktoriaus atžvilgiu gali būti tiesiogiai arba netiesiogiai keičiama norint pakeisti traktoriaus važiavimo kryptį,

— visi traktoriaus šarnyrinių-sąnarinių rėmų ratai,

— vienos ašies ratai, kurių greitis gali būti keičiamas norint pakeisti traktoriaus važiavimo kryptį.

Savikreipiai ratai vairuojamiesiems nepriskiriami.

1.1.4. *Specialus įtaisas*

„Specialus įtaisas“ – ta vairo mechanizmo dalis, kuri sukuria papildomą arba nepriklausomą jėgą. Papildomą arba nepriklausomą jėgą gali sukurti mechaninė, hidraulinė, pneumatinė arba elektrinė sistema arba bet koks šių sistemų derinys (pvz., alyvos siurblys, oro siurblys arba akumuliatorius ir t. t.).

1.2. **Skirtingi vairo mechanizmo tipai**

1.2.1. Atsižvelgiant į pakreipti vairuojamiesiems ratams būtinos jėgos šaltinį, skiriami šie vairo mechanizmo tipai:

1.2.1.1. *rankinis vairo mechanizmas*, kuriame vairavimo jėgą sukuria tik vairuotojo raumenų jėga;

1.2.1.2. *vairo mechanizmas su stiprintuvu*, kuriame vairavimo jėgą sukuria vairuotojo raumenų jėga ir 1.1.4 punkte apibrėžti specialūs įtaisai;

Vairo mechanizmas, kuriame vairavimo jėgą paprastai sukuria tik 1.1.4 punkte apibrėžti specialūs įtaisai, tačiau kuris šiems specialiems įtaisams sugedus suteikia galimybę vairavimui panaudoti vairuotojo raumenų jėgą, laikomas „vairo mechanizmu su stiprintuvu“;

1.2.1.3. *vairo stiprintuvas*, kuriame vairavimo jėgą sukuria tik 1.1.4 punkte apibrėžti specialūs įtaisai.

1.3. **Vairo poveikio jėga**

„Vairo poveikio jėga“ – jėga, kuria vairuotojas, norėdamas vairuoti traktorių, veikia vairo mechanizmo valdymo priemonę.

2. KONSTRUKCIJOS, MONTAVIMO IR TIKRINIMO REIKALAVIMAI

2.1. **Bendrieji reikalavimai**

2.1.1. Vairo mechanizmas turi užtikrinti, kad traktorių būtų galima valdyti lengvai ir saugiai, ir atitikti 2.2 punkte išdėstytus specialiuosius reikalavimus.

2.2. **Specialieji reikalavimai**

2.2.1. *Vairo mechanizmo valdymo priemonė*

2.2.1.1. Vairo mechanizmo valdymo priemonę turi būti lengva naudoti ir suimti ranka. Ji turi būti suprojektuota taip, kad ją būtų galima palaipsniui paveikti. Vairo mechanizmo valdymo priemonės poveikio kryptis turi atitikti pageidaujamą traktoriaus važiavimo krypties pakeitimą.

2.2.1.2. Vairo poveikio jėga, norint atlikti posūkį, kurio spindulys – 12 metrų, traktoriui pradedant važiuoti iš tiesios pradinės padėties, neturi būti didesnė už 25 daN. Jeigu vairo mechanizmo su stiprintuvu, kuris nėra sujungtas su kitu mechanizmu, pagalbinis jėgos šaltinis sugenda, vairo poveikio jėga turi būti ne didesnė kaip 60 daN.

2.2.1.3. Norint patikrinti, ar laikomasi 2.2.1.2 punkte nurodytų reikalavimų, traktorius 10 km/h greičiu važiuoja spiralės pavidalo trajektorija, pradėdamas važiuoti iš tiesios pradinės padėties sausu lygiu paviršiumi, su kuriuo traktoriaus padangos gerai sukimba. Vairo poveikio jėga matuojama tol, kol vairo mechanizmo valdymo priemonė atsiduria padėtyje, kurioje traktorius pradeda 12 metrų spindulio posūkį. Manevro trukmė (laikas nuo to momento, kai vairo mechanizmo valdymo priemonė pradedama veikti ir kai ji atsiduria padėtyje, kurioje atliekami matavimai) paprastai turi būti ne ilgesnė kaip penkios sekundės, ir ne ilgesnė kaip aštuonios sekundės, jeigu sugenda specialus įtaisas. Vienas pasukimas atliekamas į kairę, kitas – į dešinę.

Atliekant bandymą traktorius turi būti pakrautas didžiausiu techniškai leistinu svoriu; slėgis padangose ir ašims tenkantis svoris turi atitikti gamintojo nurodymus.

2.2.2. *Vairo pavara*

2.2.2.1. Vairo mechanizme negali būti elektros arba visiškai pneumatinės pavaros.

2.2.2.2. Vairo pavara turi būti suprojektuota taip, kad atitiktų visus naudojimo reikalavimus. Ji turi būti lengvai prieinama atlikti techninę priežiūrą ir patikrinimą.

2.2.2.3. Jeigu vairo pavara yra ne visiškai hidraulinė, vairuoti traktorių turi būti įmanoma net ir sugedus vairo pavaros hidraulinėms arba pneumatinėms sudėtinėms dalims.

2.2.2.4. Vairo pavara, kuri valdymo jėgą perduoda tik hidrauliškai, ir 1.1.4 punkte apibrėžti specialūs įtaisai privalo atitikti šiuos reikalavimus:

2.2.2.4.1. nuo pernelyg didelio slėgio visą grandinę arba jos dalį privalo apsaugoti vienas arba keletas slėgį ribojančių įtaisų;

2.2.2.4.2. slėgį ribojantys įtaisai privalo būti taip nustatyti, kad nebūtų viršijamas slėgis T, lygus gamintojo nurodytam didžiausiam veikimo slėgiui;

2.2.2.4.3. vamzdynų techniniai duomenys ir matmenys privalo būti tokie, kad vamzdžiai išlaikytų keturis kartus didesnį už T slėgį (leistiną pagal slėgio ribojimo įtaisus), ir privalo būti apsaugoti jų įrengimo vietose bei išdėstyti taip, kad pavojus pažeisti vamzdžius smūgine apkrova arba dėl tarpusavio sąveikos būtų kuo mažesnis ir pavojus dėl pažeidimo, kurį kelia trintis, būtų nedidelis.

2.2.3. *Vairuojamieji ratai*

2.2.3.1. Visi ratai gali būti vairuojamieji.

2.2.4. *Specialūs įtaisai*

2.2.4.1. 1.1.4 punkte apibrėžti specialūs įtaisai, naudojami vairo mechanizmuose, apibrėžtuose 1.2.1.2 ir 1.2.1.3 punktuose, priimtini šiais atvejais:

2.2.4.1.1. Jeigu traktoriuje įrengtas vairo mechanizmas su stiprintuvu, apibrėžtas 1.2.1.2 punkte, turi būti įmanoma vairuoti traktorių net ir sugedus specialiems įtaisams, kaip nurodyta 2.2.1.2 punkte. Jeigu vairo mechanizmas su stiprintuvu neturi atskiro galios šaltinio, jam turi būti įrengtas galios rezervuaras. Šį galios rezervuarą galima pakeisti nepriklausomu įtaisu, užtikrinančiu galios tiekimo vairo mechanizmui, palyginus su kitomis prie bendro galios šaltinio prijungtomis sistemomis, pirmumą. Nepažeidžiant 1976 m. balandžio 6 d. Tarybos direktyvos 76/432/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių ratinių žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių stabdymo įtaisus, suderinimo [1] nuostatų, jei tarp hidraulinio vairo mechanizmo ir hidraulinio stabdžių mechanizmo yra hidraulinė jungtis ir jei jų galios šaltinis yra tas pats, vienai iš dviejų sistemų sugedus vairui pasukti reikalinga jėga neturi būti didesnė kaip 40 daN. Jeigu galios šaltinis yra suslėgtas oras, oro rezervuarą privalu apsaugoti atbuliniu vožtuvu.

Jeigu vairo mechanizmo pavaros valdymo jėgą paprastai sukuria tik 1.1.4 punkte apibrėžti specialūs įtaisai, vairo mechanizme su stiprintuvu turi būti sumontuotas toks įtaisas, kuris, jeigu sugenda šie specialūs įtaisai ir vairo poveikio jėga viršija 25 daN, šviesos arba garso signalu įspėja apie minėtą gedimą.

2.2.4.1.2. Jeigu traktoriuje sumontuotas vairo stiprintuvas, apibrėžtas 1.2.1.3 punkte, ir jei šio mechanizmo vairo pavara yra visiškai hidraulinė, sugedus specialiam įtaisui ar varikliui, naudojant specialų papildomą įtaisą turi būti įmanoma atlikti du 2.2.1.3 punkte aprašytus manevrus. Specialus papildomas įtaisas gali būti suslėgto oro arba dujų rezervuaras. Kaip specialus papildomas įtaisas gali būti tepalo siurblys arba kompresorius, jeigu jis varomas besisukančių traktoriaus ratų ir negali būti nuo jų atjungtas. Sugedus specialiam įtaisui, apie šį gedimą turi būti įspėjama šviesos arba garso signalu.

2.2.4.1.2.1. Jeigu specialus įtaisas yra pneumatinis, jame turi būti sumontuotas suslėgto oro rezervuaras, apsaugotas atbuliniu vožtuvu. Suslėgto oro rezervuaro talpa turi būti apskaičiuota taip, kad būtų galima atlikti ne mažiau kaip septynis vairo pasukimus iki galo (nuo fiksatoriaus iki fiksatoriaus), kol rezervuaro darbo slėgis sumažės pusiau; bandymą privalu atlikti vairuojamiesiems ratams neliečiant žemės.

---

[1] OL L 122, 1976 5 8, p. 1.

II PRIEDAS

A DALIS

Panaikinama direktyva su vėlesniais pakeitimais

(nurodyta 6 straipsnyje)

Tarybos direktyva 75/321/EEB (OL L 147, 1975 6 9, p. 24).	
Tarybos direktyva 82/890/EEB (OL L 378, 1982 12 31, p. 45).	tik 1 straipsnio 1 dalies nuorodos į Direktyvą 75/321/EEB
Komisijos direktyva 88/411/EEB (OL L 200, 1988 7 26, p. 30).	
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/54/EB (OL L 277, 1997 10 10, p. 24).	tik 1 straipsnio pirmos įtraukos nuorodos į Direktyvą 75/321/EEB
Komisijos direktyva 98/39/EB (OL L 170, 1998 6 16, p. 15).	

B DALIS

Perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminai

(nurodyti 6 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas	Taikymo pradžios data
75/321/EEB	1976 m. lapkričio 22 d.	—
82/890/EEB	1984 m. birželio 22 d.	—
88/411/EEB	1988 m. rugsėjo 30 d. [1]	—
97/54/EB	1998 m. rugsėjo 22 d.	1998 m. rugsėjo 23 d.
98/39/EB	1999 m. balandžio 30 d. [2]	—

[1] Pagal Direktyvos 88/411/EEB 2 straipsnį:
„1. Nuo 1988 m. spalio 1 d. nė viena valstybė narė neturi teisės:
— atsisakyti suteikti EEB tipo patvirtinimą, išduoti Direktyvos 74/150/EEB 10 straipsnio 1 dalies paskutinėje įtraukoje nurodytą dokumentą arba suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą tam tikram traktoriaus tipui, arba
— uždrausti pradėti eksploatuoti traktorius,
jei to tipo traktoriaus vairo mechanizmas ar tokie traktoriai atitinka šios direktyvos nuostatas.
2. Nuo 1989 m. spalio 1 d. valstybė narė:
— nebeišduoda Direktyvos 74/150/EEB 10 straipsnio 1 dalies paskutinėje įtraukoje nurodyto dokumento traktoriaus tipui, jei jo vairo mechanizmas neatitinka šios direktyvos nuostatų,
— gali atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą traktoriaus tipui, jei jo vairo mechanizmas neatitinka šios direktyvos nuostatų."

[2] Pagal Direktyvos 98/39/EB 2 straipsnį:
„1. Nuo 1999 m. gegužės 1 d. nė viena valstybė narė neturi teisės:
— atsisakyti tam tikram traktorių tipui suteikti EB tipo patvirtinimą, išduoti Tarybos direktyvos 74/150/EEB 10 straipsnio 1 dalies trečioje įtraukoje nurodytą dokumentą arba suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą,
— uždrausti pradėti eksploatuoti traktorius,
jei jie atitinka Direktyvos 75/321/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimus.
2. Nuo 1999 m. spalio 1 d. valstybės narės:
— jokiam traktorių tipui nebeišduoda Tarybos direktyvos 74/150/EEB 10 straipsnio 1 dalies trečioje įtraukoje nurodyto dokumento, jei tas tipas neatitinka Direktyvos 75/321/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimų,
— gali atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą bet kuriam traktorių tipui, jei jis neatitinka Direktyvos 75/321/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimų."

III PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 75/321/EEB	Direktyva 98/39/EB	Ši direktyva
1 straipsnis		1 straipsnis
	2 straipsnis	2 straipsnis
3 ir 4 straipsniai		3 ir 4 straipsniai
5 straipsnio 1 dalis		—
5 straipsnio 2 dalis		5 straipsnis
—		6 straipsnis
—		7 straipsnis
6 straipsnis		8 straipsnis
Priedas		I priedas
—		II priedas
—		III priedas